

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K., felévre 5 K., negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőik.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAI

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Tiszaék merényleteinek méltó betetőzése.

A választói javaslat érdemleges kritikája.

A „Székely-Udvarhely” eredeti közleménye.

VI.

Ha az egész javaslat oly szomorú nem lenne, ha a választói jog révén a nemzetre háruló alkotmányjogi kérdés oly fontos nem volna, a javaslat 84. és a következő szakaszait a legnagyobb hahotával kellene fogadnunk. E szakaszban foglaltakkal ugyanis a Tisza et Co cég választójoggyár közhasznú rtársaság egész új találmánnyal lepte meg a hüledező emberiséget. Találmányával kimutatta, miként lehet a fából vaskarikát csinálni szenzációsan tette tönkre az orosz дума, sőt a persa parlament választói törvényeit is.

A javaslat mellett ugyanis garantálva van a feltétlen kormányt támogató képviselő választása anélkül, hogy vesztegetésekre, itatásokra, hivatalos korrupcióra volna szükség. Eddig a kormány támogató többségi párt összeborzolására milliók voltak szükségesek, jövőre azonban erre a nyilván törvénybe is ütköző műveletre a legszigorubb esetben is csekély 1.700.000 koronányi összeg tökéletesen elég lesz, amely összeget pedig a linevezendő képviselők szíves örömezt kidrukcolhatnák s így nem lesz többé szükség oly cselekményre, amely miatt Déry Zoltán jogos vádat emelhetne.

A javaslat szerint ugyanis 100 választó polgár a választást 6 nappal előzően állíthat jelöltet s az írásbeli jelölő okmányt a választási elnök tiz választó polgártól átvenni köteles. Ha azonban a választási elnök mind a száz aláíró aláírását és személyének a választóvali ugyanazonosságát kétségtelenül valóságnak nem ösmerné el, vagy azok valósága ellen aggályai volnának: a jelölést visszautasíthatja.

Ezt még kétszer teheti meg úgy, hogy a választási határnapot megelőző harmadik napon visszautasított jelölés többet aztán meg nem újítható.

Teheti ezt a választási elnök anélkül, hogy ha reá rosszhiszeműség igazoltatnék is, nem kerülhet megérdemelt helyére: a fegyházba, ha törvénytelen intézkedése oly zavargást idézne is elő, amely százak életébe is kerülne; ő mégse jutna megérdemelt helyére: az akasztófára, hanem törvénytelen, törvénytelen cselekménye csak 4000 korona maximális büntetést vonna maga után, amit pedig az ekként a törvény egyenes kijátszásával mandátumhoz jutott pasas, tütyörészve fizethetne ki.

Különben a múlt választási visszaélésekből kikerült tömeges petíciók sorozatosságá teszi azt is, hogy vajon kik kellene-e fizetnie?

A javaslat szerint ugyanis, minden választás elleni visszaélés miatt indi-

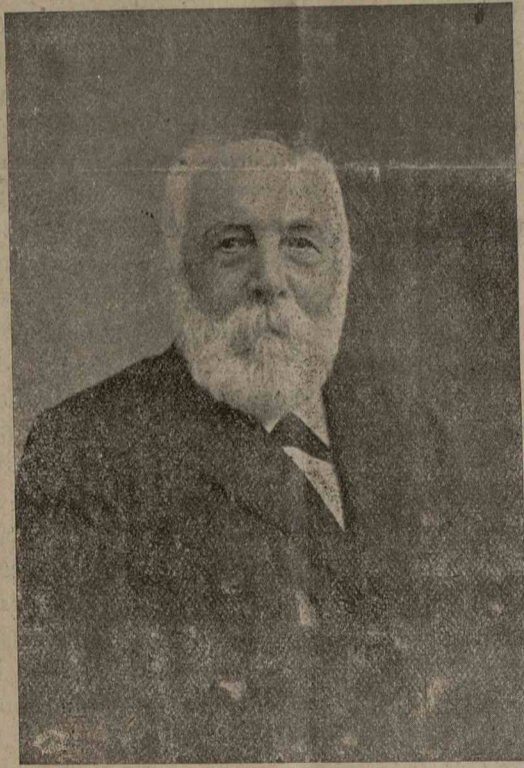
tott ügyben harmadikban a belügyminiszter határozná és a legdurvább törvénysértés mellett létrejött választást sem érheti a megsemmisítés, amiről nyilván készakarva feledkezett meg az azt megszerkesztő illusztris társaság.

De nem folytatom ezeket tovább, hiszen ha jó érzésű ember a javaslatot elolvassa, undorral kell attól elforduljon, hanem reá térek arra, hogy a javaslatnak az eddigi Tisza-recept szerint való keresztül hajszolása: mily következményeket vouna, maga után.

Borszéký Soma.

(1828—1913.)

Borszéký Soma ny. min. osztálytanácsost január 19-én eltemették Nagyszebenben. Nincs terünk a megboldogult életének teljes méltatásával, itt inkább a mezőgazdaság érdekében kifejtett önzetlen munkásságának felsorolására szorítkozunk rövid élet-

rajzi adatok kíséretében. Borszéký Soma Csikvármegye Almásmező vámhivatalának épületében született 1828-ban. Iskolai elvégzése után 1847-ben Kolozsváron jogi képzettséget szerzett. A magyar szabadságharc elragadta a fiatal jogászt és a kolozsvári XI. honvédszázalomban végigharcolta az erdélyi csatákat, míg végre 1849. október 6-án, a dévai fegyverletétel alkalmával fogságba került. A gyulafehérvári fogság után ismét állami szolgálatba lépett, de „rebellis” volta miatt sokat hányták-vetették. Tíz év alatt tizenhét helyen volt szolgálatban. Már 1861. évben a bukaresti főkonzulhoz rendelték szolgálattételre. 1864. évben szászrégeni főügyész, míg 1868. évben végre a földmívelési, ipar és kereskedelmi minisztériumba mini segédfogalmazó lett kinevezve. Onnan küldötték ki 1872. évben Mehádia és Konstantinápoly tanulmányozására, 1873-ban a bécsi világtárlat tanulmányozására. 1887. évben áthelyezték a földmívelési osztályból a kereskedelmi osztályba és 1887-ben teljes elbocsátást és nyugdíjazást nyert.

Valójában Borszéký Somának ezidőtől kezdve fejlődött ki nagyobb munkaköre. Különösen a szabadalmi ügyek terén a méltatlan elbánás után sem nélkülözhatték sokoldalú tudását és mint napidijast nagy napibérek mellett alkalmazták a nyugdíjba küldött Borszéký. Ez elégtétel volt a méltatlan bánásmódért.

Tekintete ezután a székely nép szomorú sorsa felé fordult. Nagy célok, szép eszmék megvalósítására szentelte életét. Különösen a székelységet teljesen elkerülő vasúthálózatok foglalták le figyelmét. Az ő agyában fogamzott meg a három év előtt megnyílt *székely körvasút* terve, melyet szóval és írásban terjesztett, szorgalmazott a megvalósulásig. Másik és nagyobb vasútterve, mely Budapest — Kolozsvár — Marosvásárhely — Székelyudvarhely — Sepsiszentgyörgy — Bodzaiszoros és Konstanca feketetengeri kikötőt egyenes vonalban kötné össze, csak eszme maradt.

Az 1912. évben Csiktusnádon tartott „Székely kongresszus” bőséges tárgyalmaza közül magasan kiemelkedett Borszéký Soma székelyvasút javaslata, melyet a magyar kormány is magáévá tett és bár csak részben, megvalósított. Borszékýnek a vasutakról Székelyudvarhelyt kiadott könyve még ma is forrásmunka és irányítóul szolgál az erdélyrészi vasúti politika vezetőinek.

Borszéký Soma a Csikmegyei Gazdasági Egyesületet előbb a Szövetséges Gazdasági Egyesületek gyűlésein, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége megalakulása óta a szövetségben képviselte állandóan.

Mint méhész, egyike volt azon legelsőeknek, akik belátták azt, hogy csakis szövetségbe, összetartva boldogulhat a magyar méhész. Borszéký volt, aki az Erdélyi Méhész Egyesületet kapcsolatba hozta az Országos Méhészeti Egyesülettel és a széthuzást, a kicsinyeskedést megszüntette.

Az OMGE. gyűlésein még hivataloskodása idejében több alkalommal megjelent a földmívelési és kereskedelmi kormány képviselőjében, melyről régi hivatalos jegyzőkönyvek tanuskodnak.

Legnagyobb eszméje volt a székely iparos légió, melyet sok és nehéz fáradság után megvalósított. Több mint háromezer székely fiu ment az ország különböző városai iparos pályára. Közel félezer azok száma, akiket Borszéký Soma Budapesten gondozott és akik a jó öreg bácsit „édes apánk”-nak szólították.

Borszéký Soma elhunytával elveszett egy önzetlen nagy harcusa a székyleség eszméinek. Munkaereje, kitartása példaképpen fog állani az utókor előtt, mert 86 éves kora dacára a multévi székelyszövetségi gyűlésen is megjelent Csikszeredában és hallottuk ajkáról a csüggedők lelkesítését. Mikor felolvasták, hogy öt év alatt a székely birtokból 62 ezer hold jutott román kézre, azt mondotta rá: „ahhoz öt év kellett, de a székely karja, kardja azt öt óra alatt visszahódítja, ha szükséges.” Olyan ember mondotta, akinek része volt véres csatákban és fél évszázadnál tovább tartó csendes társadalmi munkában.

Nyugalma legyen csendes. Munkássága szolgáljon példaképpen az utódoknak. p.

Polgárság és munkásság.

A politikai érdeklődés központjában tagadhatatlanul a tömegsztrájk áll. Mindenkit, politikust és nem politikust az érdekel: lesz-e sztrájk vagy nem? Csodálattal kell szemlélünk a magyar munkásság küzdelmét, azt a bámulatos összetartást, a melyet a társadalom egy rétegében sem látunk. Példaadó az a lelkesebb ideális célokért és az az öntudat, az a kötelesség, a mely minden cselekedetüket irányítja. Meg kell hajolni azok előtt a szegény polgárok előtt, kikkel szemben a legmostohább a sors, a kik alig, hogy tengetik életüket és mégis, szerény jövedelmükből vagyont tudnak, nagy összegeket félretenni, hogy egy alapjában véve eszmei célért: az általános választójogért sztrájkba léphessenek, a miből a legjobb esetben is csak egy jövőendő generáció látja anyagi hasznát.

De egyedül áll talán a történelemben is, hogy a munkásság sztrájkját a polgárság szívéből-lelkéből támogatja, holott a polgárság érzi meg leginkább a sztrájkot. Történelmi erőnek kell itt működnie, hogy a társadalom szétvált rétegei között ezt az együttérzést és együttműködést kiváltsa. Legelső sorban a Választójog Orsz. Szövetsége és a Reform Klub mondták a sztrájk támogatását, amely klubok pedig lateiner elemeket; ügyvédek, tanárokat, kereskedőket s b. foglal magában. Majd sorra nyilatkoztak a kereskedők, iparosok, a főiskolai diákság, a magántisztviselők, szóval a társadalom mindazon része, a melyet a büntető törvény nem tilt el a munka abbahagyásától.

A munkásság és polgárság egyetértésének ügyét legelső sorban Justh Gyula mozditotta elő. Legfőbb érdeme talán Justh Gyulának, a függetlenségi és 48-as párt illesztés vezérének, hogy ő volt az első, aki a függetlenségi és 48-as párt régi programjához hiven, az általános választójog eszméjét felkarolta, s azt egy nacionális, radikális polgári párt programjának alapvető pontjává fogadva el, kiemelte e nagy eszmét az elvi deklaráció homályából. Az első magyar politikus, a ki felismerte a munkásságban rejlő óriási nagy erkölcsi és politikai erőt és a nemzetközi szociáldemokrata pártot megnyerte a nacionális politika támaszául s az a párt, a mely minden államban a nemzeti alapon álló pártokkal szemben áll, nálunk éppen a legsovinisztább magyar pártial áll szoros és megértésen alapuló fegyverbarátságban.

A polgárság és munkásság gyönyörű egyetértését még intenzívebbé és teljesebbé tette Vázsonyi Vilmos Mig Justh Gyula az ellenzéki, a függetlenségi polgárokat nyerte meg az általános választójog támogatására, a mitől legyünk őszinték, eleinte a Kossuth-párt vezetői idegenkedtek, Vázsonyi Vilmos, a kormánypárthoz legközelebb álló kereskedők és iparosok körében fejtett ki hathatós propagandát. Segítségé e sietett az adótörvények elleni mozgalom, mely megindítását és országos jellegűvé alakulását éppen Vázsonyinak köszönhetette. És itt van az a pont, a melyen Vázsonyi Vilmos ékesszólásával, nagy szónoki képességével rámutatott a helytelen szociálpolitika és a választójog közötti összefüggésre és kimutatva, hogy jó szociálpolitika csak az általános, egyenlő és titkos választójogon alapuló népparlamenttől várható, a nagyrészt kormánypárti kereskedőket és iparosokat is a kormány ellen fordította.

Hatalmas, talán véres küzdelem előtt állunk. A ki a legtöbb áldozatot hozza, a ki legbecesebb kincsét, egészségét, életét is feláldozza, ha kell: a „munkásság”. A polgárság nem habozhat, nem töprenghet azon, hogy mi a teendője. Amint a fővárosi polgári körök és testületek sorra állást foglaltak a tömegsztrájk mellett, mi sem késheztünk és ki kell jelentenünk minden kétséget kizáróan, hogy a tömegsztrájkot mi is helyesnek, a polgárság, a választójog érdekében állónak tartjuk és azt úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogatjuk.

Dr Bognár Oszkár.

Vizsgálat a székelyderzsi ügyében.

— A csendőrség nem hibás. —

(Saj. Tud.) A »Székely-Udvarhely« megírta, hogy Székelyderzs községben üldözik a lakosságot és lépten-nyomon beleje kötölözködnek a különben törvényes uton mozgó polgárságba.

Országos feltűnést keltett a január 19-én tartott unitárius egyházközségi gyűlés miatt, január 23-án véghez vitt illetéktelen esendőri beavatkozás is, amelyről a fővárosi napilapok szintén a megbotránkozás hangján irtak.

A »Székely-Udvarhely« közleménye alapján — mint értesülünk Reschner Győző csendőrhadnagy, székelyudvarhelyi szakasparancsnok, a vizsgálatot azonnal elrendelte.

Szolga Albert járásörmester, székelyudvarhelyi járásparancsnok, mint a kányádi csendőrség közvetlen felelősöje, kiszállott a helyszínére és a legszigorubb vizsgálatot foganatosította a Székelyderzsben volt csendőrökkel.

A vizsgálat befejezve még nincsen és így annak részleteiről tudomással sem bírhatunk.

Annyit azonban ismételtelen kijelenthetünk, a mint ezt első tudóításunkban is hangsúlyoztuk, hogy a csendőrséget nem hibáztatjuk annál kevésbé, mert a vizsgálat eddigi folyamán már kitűnt, mikép tényleg nem a csendőrség a hibás a székelyderzsi polgárok méltatlan meghurcolásáért.

— Az általános sztrájk. A magyarországi szociáldemokrata párt vasárnap rendkívüli kongresszuson tanácskozott a politikai tömegsztrájkokról. A régi képviselőház történelmi emlékü üléstermében tartották meg a kongresszust a budapesti és a vidéki kiküldöttek. A kongresszuson határozati javaslatot fogadtak el a tömegsztrájkokról, a melynek megkezdésére a pártvezetőség a kellő pillanatban felhívást fog kibocsátani. Érdekes tény, hogy a munkásság, mint fontos, sőt talán mint legfontosabb tényezővel számol a polgárság rokonszenvével a most készülő tömegsztrájkokkal szemben. A polgárság »lehetősegg keveset fog szenvedni a sztrájkotól, viszont a munkásság is áldozatokat vár a polgárságtól, a mikor ő mindent áldoz és a mikor polgári jogokért száll harcba. A határozati javaslat kimondja, hogy a Lukács-kormány választójogi reformjavaslatával nem tekinti beváltottnak sem a király ünnepélyes formában többször adott ígéreteit, sem a mostani és az előző kormányok programjaiban vállalt választójogi kötelezettséget. A pártgyűlés felhívja a szervezett munkásságot, hogy e tervet ellen haladéktalanul vegye fel a legélesebb harcot s folytassa azt mindaddig, amig ez a terv és ez a kormány eltűnnek. A pártgyűlés felszólítja a pártvezetőséget és a párt összes szerveit, szervezeteit, hogy az országos tömegsztrájk előkészületeit a legapróbb részletekig haladéktalanul ejtsék meg, a pártvezetőség az annak idején kimondandó tömegsztrájk idejének, tartalmának s minden egyéb részleteinek megállapítását a pártvezetőségre bizza.

— Tizennyolc éves férjek. Az új katonai törvény alapján a honvédmiszter körrendeletet küldött a vármegyékhez, amelyben tudatja, hogy ezentul az olyan fiatalok férjakként, akik még sorozás előtt állanak, nem kell kivételes nőülési engedélyért folyamodniok, mert ha az anyakönyvi törvényben előirt 18 éves kort elérték, akkor minden előzetes kérvényezés nélkül nőülhetnek. Ez a rendelet folyó hó 1-én már érvénybe lépett. Ezentul tehát engedély nélkül is lehetnek 18 éves koru férjek. S mindezt a honvédmiszter most, az amugy is rövid farsang elmúltával mondja...

Borszéky Sománé férje haláláról.

Levél a »Székely-Udvarhely« szerkesztőjéhez

Boldog emlékü Borszéky Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos, a székelység Soma bácsija életének utolsó napjairól, rövid betegségről, elhunytáról, temetéséről és egyéb megható részletekről, mely érzésű levelet irt hozzánk özvegy Borszéky Sománé szül. Györffy Anna, a jóságos Nagyaszonny. Ezzel a levéllel érthetővé teszi, hogy miért nem kaptunk gyorsabb értesülést Soma bácsi haláláról.

Bár erre engedélyt nem kértünk, úgy véljük, szolgálatot teszünk Borszéky Soma hálás tisztelőinek, viszont a Nagyaszonny igaz fájdalmait is enyhítjük azzal, ha e levelet — utólagos jóváhagyás reményében — közzé tesszük.

Ez a szerkesztőnkhez intézett levél így szól:

Édes Pali Őcsém!

Olyan váratlanul borított engem gyászba drága jó Soma bácsim halála, hogy azt ki nem lehet mondani.

Már újév óta gyengélkedett és folytonosan azt mondta, hogy ő már halott ember. De én egy-egy iráfával elütöttem. Egy kissé köhögni kezdett és január 11-én este lefeküdt. Másnap nem engedtem felkelni és orvost hívtam. Ez egy kis torokfő katarhust állapított meg. De különben olyan jól volt, jól evett, jól aludt, hogy minden nap fel akart kelni.

Igy volt január 16-ig; akkor délelőtt egészen elváltozott. A doktor úgy találta, hogy szívgyengülés állott be és január 17-én este 9 órakor behunyta örökre áldott szemét, akinek mind: pillantása csak a székely testvérek jólléte felé irányult. Itt hagyott engem mérhetetlen gyászba. Én Istenem! hogy is élek még...

Édes Őcsém! Nagyon köszönöm a »Székely-Udvarhely« lapba való megemlékezést és kérem akarom, valahogymég egyszer hozza belé, hogy szörnyű fájdalmam az oka, hogy szomorú jelentést nem nyomtatattam. De azért meghallották többen és elmentek a végutjára kíséreni. Maga a plebános: horceg Hohenlohe kikérte, hogy ő fogja eltemetni a jó Soma bácsit. Én nem mentem; én nem voltam az eszemnél...

Még egyszer kérem Édes Pali, azért a szeretetért, a mellyel Soma bácsi maga iránt viseltetett, tegye jóvá: valamikép az én hibámat, hogy az udvarhelyiek gondoljanak olyan részvétellel reá, mint a hogy ő törekedett az ök boldogulásukat előmozdítani.

Hisz most is vasuti munkálatokon dolgozott; az íróasztalán maradtak a sok irányu fogalmazványai...

Én Istenem! Mennyi: fáradott és az eredménybe részt nem vehetett.

Magának és kedves családjának őszinte szívből és lelkemből minden jókat kívánok; a jó Isten őrizze ilyen csapástól, kívánja.

Nagyszabon, 1913. január 28.

szerető nőnije:

özv. Borszéky Sománé.

Rövid séták a városi költségvetés körül.

Irta: Szabó József szabó, városi képviselő.

V.

Ingatlanok jövedelme.

A város főhelyén, a Kossuth Lajos utcában egy házhelyert évi 30 koronát kap a város. Ilyen házhely nyolc van. A Kossuth-utca végétől felfelé, majdnem egy utcát képeznek. Mindannyi jó hely, kereső hely, forgalmas utcára nyílnak, nagy terjedelmük van és mégis a taxája csak 30 K.

Ezelőtt a szent Ferenc-rendi barátoknak volt egy szindikusuk. Ez a finanszírozó ember a barátoknak azt a tanácsot adta, hogy az akkori cigány-utcai házhelyeket négyszög ölenként adják el a háztulajdonosoknak. Azonban előbb kérdezzék meg a lakosokat, mit adnának érte.

A lakosok kapva-kaptak az alkalmon és ki-ki — tehetsége szerint — 16—20—30 koronát ígért a házhely négyszög öléért.

És mi lett ebből? Aki megvette, az még jól járt. De aki nem vette meg, annak kötelességévé tették, hogy a beígért vételárnak hat százalékos kamatát fizesse évenként; tehát 4—5 annyi, mint a mennyit addig fizetett.

Én ugyan nem ajánlom azt, hogy a város is ezt az eljárást kövesse. Azonban, ha a helyeket eladják és azok vételárát elkölthetetlen alapként takarékpénztárba helyezik, a nyolc házhely nem 421 koronát, hanem évi 4—5000 koronát is behozna.

A barompiac felső végén, a vasuti állomással szemben is van egy jó nagy hely: most faraktár. Klein Zsigmond bírja 701 koronáért.

A mint hallom — ezt a nagy helyet korábban kérte volt egy másik cég is, amit a város akkor nem adott oda. Hogy miért? Azt nem tudom. De hogy egy ilyen hely, amely bérlejténe oly óriási hasznot hajt, csak 701 K-át érjen, azt elképzelni nem tudom.

Ezuttal még csak egy fonák-ésetet kívánok feljegyezni. Ez pedig a sétatér nagy részét elfoglaló tennisz-pálya, melyet a Keresolya-Egylet évi 18 koronáért bír.

Hát már engedelmet kérek, de az iszonyú költséggel készült és most is évi 1956 korona kiadással főtartott sétatéren, valóságos fényűző pazarlás a 18 K-ás tennisz-pálya, mely az utat is elzárja a sétatér legszebb részétől.

Apropó! Abból az 1956 koronás összegből, vajjon nem jutna-e pár száz korona a sétatér gátkörül omladozó és jó nagy darabon már be is omlott partjának néhány cölöppel és ággal való megkötésére?...

HIREK.

— **Gyertyaszentelő-Bo'dogasszony napja** van ma, melyen a keresztény kath. egyház azt ünnepli, hogy Mária e napon ajánlotta föl Jezust a jeruzsálemi templomban a mennyei Atyának. A misét megelőzőleg az istentisztelethez szolgáló gyertyákat most szenteli a pap. Máriát és Jezust az egyházi törvény nem kötelezte volna a templomban való megjelenésre, de hogy az embereknek az alázatosságban és engedelmisségben fényes példát adjanak; másrészt hogy azok, akik nem tudták, mikép a törvény rajuk nem vonatkozik, meg ne botránkozzanak, — a bűnösök sorába állottak s teljesítették a törvény parancsait. 1912. esztendő telt el azóta. A közélet emberei szörnyen megváltoztak. Ma már nem az alázatosságban, törvénytisztelethez adják a felemelő, magasztos példát a vezérek hanem épen ezek ellenkezőjével henevednek arcátlanul a forumon. Csoda-e aztán, ha a rossz példát oly sokan követik? I... Aki tiszta forrásból akar meríteni, bizonyára nem a mai törvénytípró, nemzetpusztító vezérkedők sajnálatos, valóban elszomorító duhajkodásait tekinti mintának, hanem az isteni Megváltó szeretetét, önzetlen becsületességét, alázatosságot és ezek alapján megdicsőülést hirdető örök ígéretéhez fordul. Ott egész biztosan megtisztul a lelke, megemésül a szive és így majd önmaga és lelkétársai javát is munkálhatja — minden vezér...

— **Művésznők betegsége.** Országos részvételt keltett Blaháné, a nagy művésznő betegsége, aki influenza és légesőhurut bántalmakban szenvedett. Állapota most már

jobbra fordult, de 8—10 napon belül még nem léphet fel. — Annál nagyobb aggodalommal és rendkívüli részvétellel vesszük a hírt, hogy Maleczky Vilmosné, aki több, mint két évtizede neveli az énekeseket a hazai színpad részére, régebben kiváló koloratur énekesnője volt az Operaháznak és negyven esztendő művészi multra tekinthet vissza, napok óta eszméletlen és baloldali szélhűdés is érte. Mindazonáltal kezelő orvosai nem mondanak le a reményeségről, hogy megvárhatják az életnek. Maleczky Vilmosné 1873-ban lépett fel először az Operában és Nopcsa intendánsága idejében vonult nyugalomba. Azóta, mint az Országos Zeneakadémia énektanárnője fejtett ki áldásos tevékenységet.

— **Az időjárás** erős hidegre fordult. Pénteken 19 Celsius fok hideget mutatott a hőmérő. Tegnap reggelre már enyhült, a mennyiben 11 fokra mérséklődött. Kevés hó is esett. Gyertyaszentelőre aligha megcsordul az „eszterhéj” s így hát korábban várhatjuk a tavaszt.

— **Közlársasági képviselőjelölt.** Székely György munkapárti képviselő halálával az illyefalvi választókerület mandátuma gazdátlanná vált. Az Országos Közlársasági Párt is állít jelöltet, mert Háromszékvármegyében erős talaja van. Kiss Lajos élfalvi ref. felkész, az illyefalvi függetlenségi párt elnöke, Dr. Nagy Györgyhöz levelet intézett és a jelöltség elfogadására kérte. Dr. Nagy György azonban pártjában Dr. Szacsavay Gyula kézdívárshelyi ügyvéd jelöltsége mellett foglalt állást. Dr. Szacsavay évekig volt elnöke a háromszékvármegyei függetlenségi pártnak, nagy része volt abban, hogy Kézdívárshely várososa s a kézdívárshelyi terület a legnehezebb időkben is függetlenségi képviselőt választott.

— **Műkedvelői előadás.** A székelyudvarhelyi polgári önképző és segélyező egyesület évi 16-ikán jótékony célú műkedvelői előadást rendez — mint azt már múlt számunkban említettük. A próbákat megkezdették és javában folynak. A meghívókat közelebből szétküldik. Az előadásra ezuttal is felhívjuk közönségünk figyelmét.

— **Székely Társaság.** A brassói Székely Társaság (nálunk ez is szünetel!) — mint a „Brassói Lapok” írja — most tartotta meg évi közgyűlését Dr. Zakariás János ügyvéd elnöklésével, aki kegyeletos szavakkal emlékezett meg a székelység ügyeinek három elhunyt kiváló munkásáról: *Tauszik B. Hugó* keresk. és iparkamarai elnökről, *Borszelek Soma* nyug. miniszteri osztálytanácsosról és Dr. *Székely György* nyug. főispán, az illyefalvi kerület orsz. képviselőjéről. A közgyűlés 11 új tagot vett fel s ezzel a tagok száma 262. Dr. Zakariást egyhangulag ismét a Társaság elnökének választották.

— **Csökken az állatcsempészet.** A szerb és román kereskedelmi szerződések szigorú egészségügyi szabályokat állítottak fel a külföldi húsbéhozattal szemben. Ennek a következménye lett a magyarországi állatcsempészet, a mi különösen a román határszélen folyt végig, úgy, hogy a kormány széleskörű intézkedésére volt szükség, hogy ezt úgy, hogy megakadályozza. A csendőrséget a határszélen megerősítették, megtörtént a kellő intézkedés az állatok törzskönyvezése iránt. Ezek az intézkedések csökkentették is az állatcsempészetet, a mirek örvendetes hatása a határszéli állategészségügy terén észlelhető.

— **Erdélyreszi orsz. kirakóvásárok** február 2-án Vámosgálfalva; 3-án Csikkarcfalva, *Erdély*, Gyéres, Gyergyóditró, Katona, Küküllővár, Prázsmár, Somkerék, Szamosujvár, Ujgyháza; 4-én Bányahunyad, 5-én Szásznádas; 6-án Bonyha, Magyaros, Nagymás, Szilágycséh; 7-én Hosszúfalva; 8-án Barót, Torda; 9-én Kőszvényes; 10-én Nagyilonda.

— **Uj fém.** Andrew Gordon, a világhírű kohász, egy eddig teljesen ismeretlen fém fedezett fel Nelsonban (Britt Columbia),

melynek Kanadián nevet adott. Az új fém hasonlatos a platinához és nagy tömegben található. A felfedezés igen nagy jelentőségű, mert a platina kiváló tulajdonságai megvannak az új fémekben is és e mellett nagy tömegben lelke, tehát technikai és kereskedelmi szempontból nevezetesen a felfedezés. A tudományos intézeteknek és kísérleti laboratóriumoknak mostanában küldték szét.

— **A honvédtüzérszervezet képzése.** Az újonnan felállított honvédtüzér ezred tisztkara természetesen a közös hadseregből a honvédséghez átlépett magyar honnasságú tisztekből alakul. Mint a Politikai Híradó értesül, a Ludovika Akadémián új tanfolyamot szerveztek, amelyből kikerülő hadnagyok a m. kir. honvédtüzérséghez osztanak be.

— **Pesti Tükör** címmel Biró Lajos, az immár európai híró drámai és ragyogó tollú publicista főszerkesztősége és Dr. Bethlen Oszkár, az ismert kitűnő újságíró felelős szerkesztőségében folyó évi március első napjaiban új politikai napilap indul meg Budapesten. A lap naponta délután háromnegyed hat órakor jelen meg és 4 fillér lesz az ára példányonként. A Pesti Tükör ideális függetlenséggel indul meg. Sem a kormány, sem a pártok, sem a gazdasági hatalmasságok közelébe nem férhetnek.

— **Minden megjegyzés nélkül...** A magyarországi függetlenségi és 48-as kör választmánya felségfolyamoddal fordult a királyhoz, amelyben hivatkozva a trónbeszédekbe tett ígéretre, arra kérték, bizzon meg más államférfiakat a valóban demokratikus választójog elkészítésével, mert — mint a beadvány mondja — „Lukács és Tisza, a magyar nemzet ezeréves alkotmányának e sirásói, nem fognak soha a királyi ígéretnek megfelelő választójogi javaslatot előterjeszteni”. A felségfolyamodványt most kézbesítették vissza a kör elnökének, Nagy Ádám Jánosnak — minden megjegyzés nélkül.

— **Szülői gondatlanság.** Fodor János városfalvi székely gazda hasonló nevű, négy éves fiát január 27-én borzasztó halál érte. A gyermeket édes anyja egy kisebb testvérkéjével felügyelet nélkül hagyta a tüzhely mellett. A kis János ruhája tüzet fogott s mire az édes anya hazatért, lángokban állott a gyermek és a súlyos égési sebek miatt kiszenvedett. A gondatlan anya ellen büntető eljárást indítanak.

— **A „Vendéglősök Lapja”** Ihász György szerkesztésében immár 29-ik évfolyamát futja. Ez a nagy idő erős bizonyossága annak, hogy ez a hazafias, igazán magyar szellemű lap kiváló missziót teljesített és teljesít közéletünkben. A lapra ebben az évben az eddiginél is jobban irányul a közérdeklődés, különösen a vendéglősökhöz, mert az ipartörvény módosításánál ez a lap hivatott arra, hogy a közvélemény előtt a vendéglősipar helyzetét és igényeit helyes világításba helyezze. A „Vendéglősök Lapja” élénken van szerkesztve s zamatos magyar nyelvvel nemcsak a vendéglősöket érdekelheti, hanem mindenkit, különösen a borkereskedőket, bortermelőket, a kik céljaiknak a legsikeresebb hirdetési szaklapot találják benne. A „Vendéglősök Lapja” előfizetési ára negyedévre 3 K. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, I. ker. Verpeléti-ut 5.

— **A balkáni háborúskodás ügye** perceről-percre változik. A lapok hol harcot, hol békét hirdetnek. Legutóbbi hírek szerint — Bulgária felmondotta a fegyverszünetet. A hadviselő felek között hétfőn este veszi kezdetét az ellenségeskedés. Londonból pedig a szektari török helyőrség fényes győzelméről hoz hírt a táviró. Egész Európát bizonytalanságban tartja a balkáni ügy. Bizony rosszabb állapot ez még a háborúnál is.

Tanulónak 2—4 középiskolai osztályt végzett fiút felvesz Betegh Pál könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. A fiu havi fizetést kap.

Eternit pala a jelenkor legtokéletesebb tetőfedő anyaga.

Eternit pala működik rendkívül szilárd, ruganyos, csekély súlyú, fagymentes, tűzbiztos és vihartálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedő anyag mindenütt, még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is fenyesen bevált, ott is hol más tetőfedő anyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könnyűségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg kátránylemez tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tetőszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmentesek.

Eternit pala jelen-tékeny szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél s ezért gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket vállal:

JAKOBOVITS ARTHUR

fiókja

SZÉKELYUDVARHELY,

Bethlen-utca 18. sz.

és szívesen szolgál tetősikrajzok beküldése elleneben díjmentesen költségvetéssel.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESEN** tehát a „Székely-Udvarhely“-ben

Milliók

használik

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, göres és hörharut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.“

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzóktól a biztoseredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon! Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogusárakban, valamint: **ZSETKEY JÁNOS** gyógyszerésznél Hemoródszentmárton község.

Paplanokat ramán mindenféle minták szerint előnyös árakban, pontosan elkészít **Dané Annuska** Székelyudvarhelyt. Temető-utca 4. sz.

Eladó vagy kiadó belsőség. Székelyudvarhelyt Solymossy-utca 27 sz. a. 212 négyszögöl területű belsőség, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésól és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévré azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonostól. — Bővebb felvilágosítást nyújt szíveségből a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz.

elad és saját költségén

párcelláz

Kovács Elek ingatlan forgalmi irodája **Marosvásárhelyt.**

Apaffy Mihály utca 2. szám.

Ugyanott több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Azonnal kiadó egy 75 holdas, egy 300 holdas, egy 400 holdas birtok *mezőgazdasági szeszgyárral*, egy 700 és 1600 holdas földbirtok.

Pénzt, bármely összegben, betáblázásra legelőnyösebben elhelyez, kölcsönügyleteket, biztosításokat *gyorsan lebonyolít.*

Tejes báránnyhús

február 1-től 5 kilós mennyiségben 10 koronaért állandóan a legfrissebb minőségű kapható **Kassay Dénes** szücsmesternél Székelyudvarhelyt, a Szücsipartársulat báránnyhús árusító csarnokában vagy Bethlen-utca 27 sz. alatti lakásán.

Kiadó vagy eladó vendéglő és szálloda

Székelyudvarhelyen „SZARVAS“ e. vendéglő és szálloda több vendégszobával, nagy beálló udvarral, melléképítményekkel f. evi április hó 24-től 6 évi időtartamra bérbe-adó. — Esetleg kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Italmérési jog a házhoz van kötve. Értekezni lehet a városi tanács iktató hivatalában **Benedek Béla** tulajdonossal.

Udvarhelyvármegye Nemes Csáládjai. Szerkesztette: Palmay József. Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E diszesen kiállított, az egyes családok címerével illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat tartalmaz.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bor- és gyökérekedőné.

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

— ÉRTESETÉS. —

Üzlet átalakítás miatt.

a raktárimban levő összes férfi és női divatárucikkek, készruhák, cipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalmu bevásárláshoz módot nyújtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Csekély 2 koronáért egész éven át olvashatja a Székely-Udvarhely 1848-as függetlenségi politikai ujságát — társaságban. Kérjen azonnal mutatvány-számot és fizessen elő e vérbeli székely lapra. Nyílt, őszinte, bátor s ha szük-

Meghívók

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések, valamint bármiféle nyomtatványok gyorsan, előnyösen beszerezhetők **Betegh Pál** könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

ség: kérelmetlen ostromozója bármely visszaélésnek; a székelység ügyeit szívből fakadó szeretettel védelmezi. Minden igaz székelynek erkölcsi és önmaga iránti kötelessége volna tehát hathatósan támogatni az ő lapját: a „Székely-Udvarhely“-t.